

ÚSTAVNÍ SOUD

VÍCEÚROVŇOVÁ SPRAVEDLNOST SOUDNÍ OCHRANA V KONTEXTU INTERAKCE NÁRODNÍHO, NADNÁRODNÍHO A MEZINÁRODNÍHO SYSTÉMU

Odborné sympozium pořádané Ústavním soudem u příležitosti
předsednictví České republiky v Radě Evropské unie

8. září 2022

Concept paper

Ve druhé polovině roku 2022 bude Česká republika předsedat Radě Evropské unie a podruhé v historii se tak stane určujícím činitelem při stanovování agendy a priorit této klíčové unijní instituce. Předsednictví je přirozeně považováno za jeden z nejúčinnějších nástrojů k posílení prestiže předsednického státu, jakož i k prohloubení jeho schopnosti promítnout do činnosti EU vlastní perspektivy. Předsedající země se na šest měsíců stává centrem rozhodování o unijní politice. Jakkoliv je předsednictví spojeno především s působností vlády, na programu předsednictví se podílí vícero tuzemských ústavních orgánů.

Ústavní soud, jako vrcholný orgán soudní moci, vnímá důležitost předsednictví. S ohledem na své specifické poslání spočívající v ochraně ústavnosti a s ohledem na politické a mezinárodní konotace své působnosti ovšem není do příprav předsednictví přímo zapojen. Domnívá se nicméně, že u příležitosti události takového významu je příhodné uspořádat odbornou konferenci, která by byla komplementární k oficiálním akcím českého předsednictví a zamýšlená jako svébytný příspěvek k panevropskému diskursu o justici a právu.

Dne 8. září 2022 proto Ústavní soud uspořádá jednodenní odborné sympozium financované a připravené výhradně v jeho vlastní gesci. Sympozium nese název: *Víceúrovňová spravedlnost: soudní ochrana v kontextu interakce národního, nadnárodního a mezinárodního systému*. Jeho smyslem má být hlubší vhled do systému soudní ochrany na národní úrovni, a to především z pohledu soudce, jenž v soudním řízení nepracuje pouze s národní právní úpravou, nýbrž musí vnímat a aplikovat také práva garantovaná Úmluvou a systémem práva EU. Konkrétněji, cílem akce je nabídnout odborné justiční veřejnosti možnost diskutovat o průnicích tří právních systémů, které pojí fakt, že všechny obsahují regulativy lidských práv, avšak současně zůstávají vzájemně autonomní. Na soudce, který rozhoduje konkrétní případ, jsou tudíž kladeny skutečně vysoké nároky na kontextuální znalost a současně na schopnost analyzovat a vyhodnotit, který z relevantních katalogů práv je v dané věci aplikovatelný, resp. jak řešit jejich eventuální kolizi.

Většina odborných konferencí, které reflektovaly podobné téma, se soustředila na vrcholné justiční orgány (případně na příslušná akademická východiska). Soudní soustava však není tvořena jen nejvyššími a ústavními soudy, ale všemi soudy, které denně rozhodují o právech a povinnostech, a jejichž soudci musí aplikovat jak národní, tak i nadnárodní a mezinárodní právo. Ústavní soud proto pozval k vystoupení představitele všech stupňů soudní soustavy, aby se podělili o své konkrétní zkušenosti a poznatky v rámci výše nastíněného tématu. Jak často se aplikují v řízení před soudem normy jiného než národního práva? Mají soudci možnost sledovat aktuální judikaturu ESLP a Soudního dvora EU? Jak ve své práci vnímají překryvy národního a evropského práva? Mohou formulovat nějaká doporučení nebo závěry? Cítí se být „evropskými soudci“?; to všechno jsou otázky, které zatím nebyly spolehlivě zodpovězeny.

Ambicí Ústavního soudu je zrealizovat akci, která by reflektovala předsednictví v Radě Evropské unie, ale současně by byla praktickým nástrojem pro národní soudní orgány a posílila vnímání evropského prvku v rozhodovacím procesu. Pokud na toto téma budou diskutovat soudci všech úrovní soudního systému, s vědomím evropského přesahu národních rozhodnutí, bude to přínosem pro ně, budoucí účastníky řízení i pro evropskou justici.